

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Vstajenje.

Mlado življenje je v novi moči zavalovalo preko naše zemlje. Vstala je narava, gnana od tajnih sil življenja, iz zimskega spanja in tiho, nevidno in brez hrupa se obdaja s svežim zelenjem in novimi barvami. Tako tajinstveno silno je to gibanje novovstajajočega življenja in tako močno, da zgrabi vsakogar, ki doživlja čudež vstajenja narave v vigredi. Ob prebujenju prirode vstaja v mladem človeku z elementarno silo, v starem pa z zrelo umirjenostjo novo življenje, nove misli, nova vera. V to pomladno gibanje in vstajenje nešteti novih življenj pa se razlije kot vzhajajoče jutranje solnce v nepopisni svetlobi in lepoti osrečujoča vest vstajenja Kristusovega.

V človeku vstaja živa vera v vsepremagujočo moč življenja v naravnem, človeškem in nadnaravnem božjem svetu. Vsi, ki iščejo v naravi zakone življenja, spoznajo, kako si tam v gotovem redu sledita propadanje in vstajenje, umiranje in življenje. Enako in podobno življensko valovanje pa nosi tudi človeški rod sedaj visoko, potem pa ga spusti v nižino, da ga zopet dvigne. Dvig in propad, umiranje in vstajenje se v gotovem redu menjavata, gnana od duha, ki ju oživlja in nosi. Zato pa se človek, ki veruje v moč življenja in duha, ne da begati zbegati od trenutnih pojavov splošnega propada in vsestranskega poraza na vseh poljih človeškega udejstvovanja, ampak si ohrani svojo vero v življenje in svoje pomladansko gledanje v lepšo in bolj sončno bodočnost.

Danes se nahajamo na razdobju dveh po svojem duhu in usmerjenosti nasprotujočih si časov. Mi občutimo in doživljamo propadanje in razpadanje vsega starega sveta, ki ga je poživiljal in gibal razdirajoči gnili duh sebičnosti in vsestranske svobode. Saj nam pričajo o razkroju vse te krize, začeni od tako občutljive gospodarske, mimo politične, socialne, kulturne pa do usodepolne in dalekosežne verske krize. Izgleda, kot da bi bilo človeštvo obsojeno na umiranje in trohnenje, ker nima več v sebi zdrave življenske moči in nobenega upanja v lepšo bodočnost.

V nemirnem strahu pred vsem tem, kar utegne priti še hujšega, se trudijo vsi resnični in lažnjivi voditelji človeštva, da bi našli povzročitelja nereda in uspešnega zdravila proti boleznim sodobnih kriz. Usodepolno je, da mnogi teh poizkusov ne prinašajo vstajenja, ampak ženejo ljudstvo v še pogubnejše stiske. Saj je razumljivo, da mora človeštvo, ki je zavrglo Kristusa in ga izključilo iz gospodarskih zbornic, političnih in družabnih lokalov in iz kulturnih vprašanj, končati pod razvalinami svojega lastnega brezbožnega dela. Iz ponižanega in po žalostnih izkušnjah prevaranega človeka se mora iztrgati odrešilni krik po Bogu in njegovem svetovnem življenskem načrtu.

V vedno večjih krogih in vedno glasneje vstaja in se prebujata k življenju vera v vsepremagujočo moč Kristusovo in Njegovega Duha, ki je že in še bo obujal, kar je mrtvega, zdravil, kar je bolnega in prenavljal popačeno obličje človeštva. Kristus, Njegov Duh in Njegovo božje življenje ni nekaj, kar je že pred davnimi časi bilo in nam ostaja le še spomin in premišljevanje tega velikega človeka in njegovega dela, tudi naj bi se ne zadovoljili samo z njegovim življenskim naukom, ki je vzvišen nad vsemi ostalimi postavami: vse to in še več! **Kristus nam mora postati sodobna veličina.** Neposredno med nami se nahajajoča božja moč in v nas bivajoča življenska sila nam mora biti On, če hočemo graditi po božjih večnih načrtih.

Vrednote in sile življenja so sredi med nami! Podobni smo slepcem, ki gledajo in ne vidijo; in gluhi, ki poslušajo in ne slišijo. Treba jih je le poiskati, žile zdravega življenja, jih izkopati in jim odpreti pot iz kamnitega groba nevernega človeškega srca. Pozabljen in zakopan je bil Kristus, močno je bil zastražen po domišljavih stvarih, da ne bi razgibal in vznemirjal ljudstva ali se celo vmešaval v najrazličnejša javna vprašanja človeškega sožitja.

Brez senzacij, hrupa in vpitja vstaja novi svetovni red, čigar temelj je Kristus. Zgodovina mlade Cerkve pripoveduje o tihi rasti novega zdravega življenja med prvimi kristjani, ki je s svojim novim duhom zmagalo nad gnilim in razpadajočim poganskim svetom. Čutiti je v naših dneh Duha Kristusovega, ki tiho in nevidno vzbujata v človeštvu nove življenske moči, ki bodo tudi to pot premagale neduhoviti materializem in sebični individualizem.

K vstajanju nove dobe, ki naj bo narekovana in oblikovana po Kristusovem duhu, pa stopa ravno pred kristjana velika dolžnost in odgovornost pri ustvarjanju lepših dni. Kar je duša človeškemu telesu, to so kristjani v velikem svetu človeštva. Človeštvo pada in vstaja z dvigom ali pojemanjem živega krščanstva. Ta vera v vsepremagujočo moč resnično krščanskega življenja, ki raste iz božjih globin, se dviga kakor nova pomlad v človeških dušah. Kajti nad vse vzvišeni Duh Kristusov ne bo v človeštvu miroval, dokler ne bodo vsi življenski odnošaji in področja, vse življenje urejeno in prenovljeno. Vse naravne človeške zadeve in vprašanja se morejo rešiti le iz višjega, nadnaravnega reda. Zavedati se morajo vsi gospodarstveniki, politiki, vzgojitelji in nositelji kulture, da je Kristusov življenski program še vedno edino pravi, zdravi in rešilni.

Nova bodočnost je odvisna od prebujenja in vladanja novega duha v posamezniku in v družbi. Zato bi morala posati bolj živa zavest,

da smo ravno po velikonočnih skrivnostih učlenjeni v novi bogočloveški svet, ki nosi v sebi vseprenavljajočo moč življenja. To novo življenje v Kristusu, ki se je porodilo v nas, sili, da neutrudljivo delamo na obnovi vsega življenja. Le tako bo res Kristus vstal kot zadnja odločujoča sila na pragu v novo, lepšo dobo.

Ko bomo v letošnji Veliki noči stopali skozi pomladansko naravo v velikonočni procesiji, se živo zavedajmo, da je moč novega življenja v nas in med nami. Treba nam je le z novim veseljem in božjim optimizmom na delo, da prinesemo novo pomladno vstajenje v človeško družino.

Železni kancler.

Vedno globlje posega Dollfuss s svojimi odredbami v politično in gospodarsko življenje avstrijskega ljudstva. Lahko rečemo, da se v celih zadnjih petih letih parlamentarnega življenja ni ustvarilo toliko, kot je v zadnjem mesecu ukrenila kršč. soc. diktatura. Najnovejše odredbe govorijo o znižanju uradniških plač v socialnih zavodih, zbornicah, v deželah in občinah, nadalje je bilo sprejetih 5000 mož pomožne policije in te se je izbralo iz Heimwehrov, Bauernwehra in kršč. soc. Sturmsharen. Za razpustom socialističnega Schutzbunda bo sedaj sledil razpust rdečega dunajskega občinskega sveta, ki je vršil obenem nalogo dunajskega deželnege zbora; na njegovo mesto namerava vlada postaviti državnega komisarja. „Vlada se ne smatra za zastopnico ene stranke in skuša ugoditi željam vsega prebivalstva. Noče diktature, marveč hoče odstraniti napake avstrijske ustave in doseči novo, življenja zmožno zastopstvo avstrijskega ljudstva. Nova ustava naj omogoči vsem stanovom sodelovanje pri vodstvu javnih zadev,“ tako je izjavil kancler poročevalcu nekega francoskega lista.

Kaj je cilj politike železnega kanclerja? Nič več in nič manj: **Preosnovati državo in državni red na osnovi krščansko-socialne misli.** Zato namerava vlada postopoma uvesti sistem stanovskih zbornic in izročiti glavno odločevalno pravico nad gospodarsko-socialnim življenjem v državi veliki zvezni stanovski zbornici. Vlada namerava izbrisati iz vsega javnega gospodarskega in socialnega življenja vse sledove preminulega liberalizma in okostenelega socializma. Tako hoče državo obvarovati preteče nevarnosti fašistične in komunistične diktature.

Da bi uspel! Da se ne bi uresničila trditev nekega uglednega avstrijskega politika, da hoče Avstrija zvesto in dosledno za razvojem v Nemčiji. Čim se kancler pod katerikoli vplivi predčasno vrne nazaj k demokratičnemu parlamentarizmu, bo imela kršč. soc. vlada le še izbiro med dvema zloma: **med sodelovanjem s socialdemokracijo ali hitlerjanstvom.** Ne prva in ne druga izbira ne bo v blagor državi in njenemu ljudstvu!

4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj tudi jezik, zemljo in dom, ki si ga prejel od očeta in matere!

V Nemčiji. Vlada je ukinila bojkot proti židom in utemeljuje ukinitve s tem, da je protinemška gonja v inozemstvu skoro popolnoma ponehala. Z ustavitvijo bojkota pa niso ukinjene one odredbe, ki prepovedujejo židovskim sodnikom in odvetnikom vstop v sodišča. Židovskim natarjem se priporoča, naj ne izvršujejo svojih poslov. V tirolski vasi Durchholzen ob bavarski meji je že več dni bival iz Nemčije pobegli časnikar dr. Bell. 3. aprila sta se pripeljala v vas dva nemška avtomobila, trije moški so povpraševali po dr. Bellu in zahtevali od njega, naj se vrne v München, če hoče, da se njegova žena in sestra izpustita, ker sta bili zaprti. Dr. Bell se je hotel peljati v München z vlakom. Nato pa je pristopil četrti moški in ga ustrelil. Vsi štirje so se potem z največjo naglico odpeljali čez mejo nazaj. (Ta slučaj spominja na ugrabljenje komunista Stermeca v Libeličah z eno veliko razliko, da se Stermec nahaja v Ljubljani živ in nepoškodovan. K umoru dr. Bella pa se ni oglasil niti eden nemških listov v Avstriji, ki bi se vsaj zgražal nad tako nasilnim kršenjem državne pravice. To pač pove vse! Op. ured.)

Francija je odgovorila fašistom. Nestrpno je pričakovala evropska javnost francoski odgovor Mussolinijevemu načrtu. Francozi so odgovorili jasno in pošteno: Smo za sodelovanje z ostalimi velesilami pri ureditvi Evrope in pri obrambi miru, odklanjamo pa vsako spremembo državnih mej. V okvirju Zveze bodijo vse države enakopravne, naj se gotove evropske države ne postavljajo nad druge. Zveza narodov naj ostane neokrnjena v celoti. Francoska vlada radevolje pristane na pokrajinske sporazume po vzgledu pogodbe med državami Male antante. — Pri tem je še zanimivo, da so našli evropski fašisti odločnega svojega nasprotnika tudi v Ameriki, katera odločna odklanja Mussolinijev načrt. Načrt je s tem padel v vodo, vendar svet nebo smel prezreti, da je že takoj s svojim rojstvom ustvaril v mednarodnem življenju vrzel, ki jo bo težko popraviti.

Konec ameriške žeje. Dne 6. aprila o polnoči se je končala ameriška prohibicija (prepoved točenja alkoholnih pijač) po 14 letih suhega režima. Ko je udarila ura polnoč, so začeli ameriški gostilničarji in hotelirji zopet točiti pivo. Računajo, da bo v pivovarnah našlo dela do 3 milijone delavcev. Ukinitve prepovedi pa je močno zadela tihotapce z alkoholom, katerih obrt je bujno cvetela in prinašala visoke in lahko zaslužene dobičke. Sedaj bo jim pač treba drugega „profesijona“.

Veličina katoliške cerkve. Na vsem svetu je 347.100.000 katoličanov. Od teh je nekaj nad 220 milijonov v Evropi, nad 135 milijonov v Severni, Srednji in Južni Ameriki, skoraj

17 milijonov v Aziji in okrog 3 milijone v Avstraliji in Oceaniji. Katoliška cerkev v splošnem stalno napreduje, posebno v misijonskih pokrajinah. Notranja obnova evropskega katolištva se vrši s podvojeno silo potom katoliške akcije po vsem svetu. V raznih katoliških zvezah, verskih in svetnih je nad 80 milijonov članov. Katoličani izdajajo na stotine dnevnikov, samo v Nemčiji jih je še danes kljub Hitlerju do 450, katoliških tednikov in mesečnikov je nad 10.000. Vsekakor je katolištvo najčastnejše organizirana duhovna sila človeštva, podpirana z zavestjo svojih vernih sinov in hčera in oprta na nadnaravno silo. Dobro ve ceniti sovjetski režim veličino te sile in zato ji je napovedal neizprosni boj, ne bo dolgo in pokazal se bo pravi nar. soc. program „Ohne Juda, ohne Rom wird gebauet Deutschlands Dom“ in v državi zna zavihtrati kulturni boj brez primere. Pa to ostanejo samo prehodni valovi bolnega ljudstva in nikdar ne bodo premaknili Petrove skale.

Lavantinski škof dr. Andrej Karlin umrl. Dne 6. aprila je dnevno zvonjenje po vseh mariborskih cerkvah oznanilo smrt lavantinskega knezoškosa dr. Andreja Karlina. Mesto se je odelo v črne zastave, ki so visele z vseh javnih in cerkvenih poslopij. Pokojni vladika je bil doma v Stari Loki na Gorenjskem in bil leta 1886 posvečen v mašnika. V Rimu je promoviral za doktorja cerkvenega in civilnega prava. Nato je postal profesor verouka na ljubljanski gimnaziji in potem kanonik v ljubljanskem kapitlju. Od 1905 do 1910 je vodil tudi Alojzijevišče in se v tej dobi mnogo udeleževal kot kulturni in javni delavec in kot cerkveni pisatelj in zgodovinar. Leta 1910 je bil imenovan za škofa tržaško-koprske škofije, katero je moral po prevratu zapustiti in v letu 1923 je zasedel prestol lavantinske škofije v Mariboru. Pokojni je bil velik čestilec svojega prednika, prvega slovenskega škofa Antona Martina Slomška. Kot človek je bil pokojni vladika široka, izrazito slovenska osebnost, vdan je bil svojemu vzvišenemu poklicu z vso dušo, vedno je ohranil stike s preprostimi ljudstvom, zlasti z mladino. Slovensko ljudstvo bo svojega cerkvenega kneza ohranilo v častnem spominu.

Slovenska Velika noč.

Hitler je lahko zadovoljen! V Nemčiji mu je izročena štiriletna absolutna oblast in s tem prilika, da izvede vse točke svojega načrta nacionalnega preporoda. Oči milijonov Nemcev tu- in inozemstva se uprte vanj, ki naj vodi nemški narod v novo slavo in novo zmago. Glasovi o sporazumu s sosedi na jugu in severu so utihnili, svarila pred gojitvijo nacionalne nestrpnosti umolknila. Človeku se zdi, ko da bi bil ves šestdesetmilijonski

„Pojdiva, fant!“ Jože je stopal tiho poleg očeta, ki se je zamislil daleč nazaj v mlada leta ter budil davne spomine, bridke in prijetne.

In zgodilo se je, da je oče globoko sklonjen vzdihnil: „Prišli so dnevi na te, zemlja domača, ko te oblegajo in stiskajo sovražniki od vseh strani. In v tla teptajo tebe in tvoje otroke. Jemljejo ti božje darove. Ti pa molčiš in trpiš. V temi ne vidiš, kako pada ljulka med zlato pšenico in kako se rušijo temelji najtrdnjših domov. In vse zato, ker nisi spoznala Gospodovega oznanenja in časa Njegovega obiska.“

Zgoraj v bregu so neprenehoma padale hoje. Gozd je umiral v vsej krasoti poletnega jutra.

Jože je planil kvišku: „Joj, joj! Drozge bodo pobili, uboge, mlade drozge!“ je začel ihteti.

Po vsem telesu trepetaje se je oziral proti lesu, kjer je pela sekira in se je rušil veličastni gozd.

„Šest jih je. Tam poleg tistega jesena gnezdiijo na onile košati smreki. Oh moji ljubi drozgiči!“

Deček se je vil v žalosti in boleti. Nankrat je prešinilo otrokova lica nekaj moško odločnega: „Rešiti jih moram!“

„Jože! Pazi!“ Sinček ga ni slišal več, izginil je v grmovju.

„Oh moji ptički, moji dragi drozgi, rešim vas!“ V skokih hiti po strmini navkreber.

Vabilo

na redni letni občni zbor

Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem, ki se vrši v četrtek dne 27. aprila t. l. ob 9. uri dop. v društvenih prostorih v Celovcu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev novega odbora.
3. Določitev članarine za leto 1933.
4. Predlogi članov.
5. Slučajnosti.

Opomba: Predlogi članov se morajo vsaj 8 dni poprej vpslati pismenim putem društveni pisarni, drugače se ne stavijo na dnevni red. Dostop k občnemu zboru je dovoljen samo društvenim članom, ki se izkažejo s člansko izkaznico.

Načelstvo.

narod Nemcev kot fasciniran od voditelja, ki mu je obljubil, da ga vodi skozi nacionalno revolucijo v nov nacionalni razmah.

Valovi nemškega nacionalnega preporoda so zajeli celo že nemške manjšine v inozemstvu. Njihova politika je danes usmerjena le še na moč in besedo Berlina, ki da prinese bratom tako zaželjeno rešitev. Položaj slovenskih narodnih manjšin v obeh nemških državah pa se začinja obratno zopet ostriti in slabšati. Takole se glasi poslovno poročilo z občnega zbora koroške Südmarke: „Nevarnost v glasovalnem ozemlju koroške dežele še ni odvrnjena in tod bo treba podvojiti delo Südmarka. Prišel bo trenutek, ko bomo morali nakazati iznova ves nevarni položaj, da spoznamo potrebo vzajemnega nastopanja kot ob glasovanju. Samo združitvi vseh nemško usmerjenih strank se je posrečilo pri aprilskih volitvah iztrgati Slovincem nekatere njihovih županov. Čim pa stranke posamič nastopijo, je zmagala koroška slovenska stranka. Premalo važnosti smo pripisovali novembarskim volitvam v kmečko zbornico in tedaj se je pokazalo, kako nevaren je še Nemcem sovražni slovenski element v deželi. Priporili so si tri mandate v zbornico, zasedli veliko število mest v okrajnih in krajnih kmetijskih odborih. Po celem Rožu ne slišijo Nemci nobene nemške pridige ali nemške molitve. Zato obrnimo pogled zopet na južno Koroško, koder nevarnost še ni odstranjena.“

Stara pesem in stara melodija, ki prav nazorno dokazuje, na kako slabih nogah so vsi odnošaji nemške večine do slovenske manjšine v deželi. Ni še minulo četrtoletje, ko si človek mogel iz raznih izjav, razprav in pritrtil sklepati na to, da začinja tudi v nemških krogih končno prevladovati misel, da bi v obojestransko korist bilo dobro odpraviti nesoglasja med Slovenci in Nemci in manjšinsko vprašanje na Koroškem dovesti do zadovolji-

Trnje je ostro in zbada. Jože ga ne čuti. Kakor srna beži po grmovju, pada in zopet vstaja. Roke mu krvave.

„E, kaj za to! Da vas le otmen!“

Tam blizu košatega jesena bolešno hrešči žaga in se zajeda v deblo. Mogočne veje se tresajo, temni vrh drhti v grozi. Nad njim krožita dva preplašena ptiča. Jože ju vidi: „Stara sta! Nič ne čivkajte, pomoč se bliža.“

Le še nekaj skokov skozi gosto grmičevje. Veje se zganejo, kuštrava, z rdečico in potom zalita glavica se pokaže: „Otetih jih moram!“

Nato rezek pok, ozračje se strese. Kakor v omotici se zamaje drevo in telebne na zemljo. Po gozdu je votlo zagrmelo. V tresku udušen krik.

Spodaj na polju nekdo plašno zavpije: „Jože!“ — Vse je zopet tiho...

Pod smreko je ležal Jože. Krvava lisa preko čela je rdela in se svetila v jutranjem solncu. Iz vej padlega gozdnega velikana je planilo kvišku šest drobnih ptičev. Z neokretnimi krili so zaprhetai skozi šumo. Zadnji, najmanjši je omagal. Povesil je peroti, bila so preslaba. Padel je Jožku na lice in obupno začivkal.

Spodaj na cesti je zamukala krava otožno in žalostno. Sosedovo lisko so gnali.

V gozdu je zopet zacvilila žaga. Vmes so odmevale sekire, smrtna pesem — umirajočega doma.

PODLISTEK

Srienc Kristo:

Jok mrtvega doma.

(Konec.)

Oponašal js veselega škrjanca, ki se je vrtel v zraku in opeval božjega Stvarnika. „Zakaj pa sosedovi nimajo blagoslovljene vode, križca in beganice na njivi?“ se je nepričakovano obrnil k očetu.

„Ker bi pomenilo vstajenje in življenje. Temu polju pa je zapisana smrt od vekomaj.“

Oba sta se stresla. Od severa je pihnil mrzel veter. Pripodil je s sabo črn oblak. Solnce se je skrilo. —

Sem od sosedovih se je zaslišalo pridušeno ihtenje. Vmes je od časa do časa zamukala liska.

„Pri Bogu te prosim in rotim, pusti nam zadnjo! Kaj bodo otroci brez mleka? Ah ljubi mož, poglej Jakca in Tončko, kako te prosita!“ In žena se je bridko razjokala. Otročiča sta se bolešno in proseče oklenila očetove roke. Iz oči mu je zasijal žarek sočutja; toda samo za trenutek. Obrvi so se mu hitro zopet naježile, od pijače zaripli obraz se mu je v strasti spačil. Surovo je pahnul otroka od sebe, brcnil jezno drobnega psička, ki se mu je dobrikal, siknivši skozi zobe:

„Baba cmerikava, saj bom kupil drugo lepšo in boljšo za manjši denar!“ —

ve rešitve. Spoznanje, da bi zunanje-politični uspehi zadovoljive rešitve v deželi daleko odtehtali morebitne malenkostne raznarodovalne uspehe, si je pridobilo že dokaj pristašev. Že so se celo javljali ljudje, ki so hoteli potisniti vprašanje slovenske manjšine zopet v ospredje in ga voditi do rešitve. Novi duh fašistične Nemčije pa je kaj kmalu segel tudi k nam na Koroško in že smo danes zopet v starih vodah in že so pokopani vsi ti lepi poizkusi in lepe misli.

Morda je tako celo prav za oba dela, ker ne bo treba sedaj očitka, češ da zavira sporazum v deželi naša nepristopnost in nestrpnost ali kaka naravna glasovalna psihoza (!). Naj Nemce ne skrbi: naš slovenski rod bo znal preboleti tudi zlo nemškega fašističnega pokreta. In si bo dotlej pomagal sam s svojo pomočjo. Tako je zdrav, da bo vedel ohraniti svojo pravo narodno zavest kljub vsem fašističnim in komunističnim zablodam zadnjega in prihodnjega desetletja in da bo vedel ohraniti vero vase dotlej, da si priborijo veljavo edino pravilna načela mednarodnega in narodnega življenja. Kaj bi se danes še spuščali v teoretične razprave o pravilnosti ali nepravilnosti utrakvističnega šolskega sistema, o pravilnosti ali nepravilnosti objektivno ali subjektivno pojmovane nacionalne zavesti kot dokaza narodove eksistence, saj v tem danes ni haska ne nam in ne njim! Ali pa nemški gospodje res mislije, da pridemo z medsebojnimi — morda celo dobrohotnimi, a medsebojnimi — nasveti vsaj korak naprej!? Dobro voljo njihovo bomo priznali šele, ko jo vidimo nekoč v njihovih dejanjih.

Dolej pa naj življenje samo razsoja spor teorije o samobitnem ali ponemčenem narodu koroških Slovencev, o kakovosti njegove narodne zavesti in o njegovi pravici do samostojnega vsestranskega narodnega življenja. Življenje naroda, ki je pred tisočtristo leti zasedel svojo sveto zemljo, jo branil pred neštejnimi notranjimi in zunanji sovražniki, jo čuval od rojstva slovenske narodne zavesti na koroških tleh v šestdesetletno narodovo križevno pot in Golgato! In čuval jo bo tudi pred sodobnimi zmotnjami in nasilji dotlej, da končno zaživi na njej z novim prerobenim človeškim rodом — svojo slovensko Vilikonoč!

*Vsem Slovenkam in Slovencem želim
blagoslovljene in veselo*

velikonočne praznike

uredništvo in uprava „Koroškega Slovence“

DOMAČE NOVICE

Z dežele nam pišejo: Iz lista „Bauernzeitung“ od 31. marca izvemo, da je Landbund stavil 23. marca v dež. zboru predlog, naj se za našo cesto, ako je dežela ne more prevzeti, izpelje konkurenca za vzdrževanje. Tega predloga tukajšnje prebivalstvo ne more razumeti. Spominjamo se še, da so že pred nekaj leti bile vse stranke zato, da dežela prevzame cesto kot deželno. V zadnjem trenutku je načelnik Landbunda g. Schumy prepredil sklep s pretvezo, da bi prevzem bil za deželo predrag. Pravi vzrok je pač bil, da bi tako slaba cesta v deželni upravi bila sramota za deželo. Med prebivalstvom je bilo vsled tega tako ogorčenje proti Landbundu, da je ta poslal g. Tauschitz na shode, da ljudstvo pomiri. G. Tauschitz je v dež. zboru dne 4. junija 30 popravil slabi utis ravnanja g. Schumyja v toliko, da se je enoglasno sprejelo sklep: cesta se prevzame v deželno oskrbo, ko bo popravljena. Posrečilo se je nato, da se je cesta popravila. Pri prvem zasedanju dež. zbora po slovesni otvoritvi ceste sta stavila naša poslanca g. Starc in g. dr. Petek predlog, da se sklep 4. junija 1930 izvede, ker je cesta izdelana. Dejstvo je torej, da je dež. zbor že sklenil da dežela prevzame cesto, treba je sklep samo še izvesti. Dejstvo je nadalje, da je Landbund predlagal sklep 4. junija 1930. Zato ne moremo razumeti, kako da isti Landbund

Ohne Hilfe ganz allein, machen wir die Wohnung rein

more predlagati, naj se napravi konkurenca, ko bi imel biti ravno Landbund tisti, ki bi moral najbolj tirjati, da se njegov sklep z 4. junija 1930 tudi izvede. S svojim novim predlogom si je Landbund sam vzel možnost, da tirja iz vedbo sklepa iz leta 1930, ker sam predlaga, naj se uredi konkurenca, to je, da k vzdrževanju prispevajo občine. Ne moremo si misliti, da bi dež. vlada izvedla prejšnji sklep, če se stranka dež. glavarja zadovolji s konkurenco. Tako se najbolje vidi, kako skrb imajo gospodje okoli Landbunda za naše ozemlje.

Ruda. V nedeljo, dne 2. aprila smo imeli prvo sejo obč. kmetijskega odbora, pri kateri smo volili načelnika, namestnika in zapisničarja. Načelnika je dobil z žrebom Landbund v osebi Tomaža Kužnika, pd. Raderja na Dobravi, mesti namestnika in zapisničarja pa je zasedla Kmečka zveza s Štef. Marktlom in Štef. Prunčem. Upamo, da bo kmetijski odbor deloval v vzajemnosti in slogi v dobrobit vsega kmetijskega ljudstva v občini in v čast sebi.

Kose so, kakor nobeden drugi predmet, stvar zaupanja. Že leta opozarjamo na to, da je „2-Rinder-Sense“ firme J. M. Offner, Wolfsberg na Koroškem, eden najboljših izdelkov. Preteklo leto je dobila tvrdka poleg mnogih naročil tudi veliko zahvalnih pisem od strani kmetov; iz tega sledi, da zadovolji kosa v ravnini kakor v gorah. Pri izdelavi se tudi res pazi na to, da kosa dobro reže, da ima pravilno obliko, širino in ploskev. Tvrdka ima že izza predvojnega časa veliko odlikovanj, v zadnjih letih pa je dobila še naslednja: zlato medaljo Barcelona 1929, zlato medaljo Pamiers 1930, veliko nagrado iz Foixa 1930, zlato medaljo Wels 1932, priznalno diplomu inomoškega velesejma 1932. Današnji številki je priložen prospekt z naročilnico in upamo, da se je bodo naši čitatelji radi poslužili, ker bodo s kosami kakor doslej gotovo izredno zadovoljni. Sedaj ima tudi že večina trgovcev „2-Rinder-Sense“ v zalogi, da je nabava tem lažja.

Hodiše. (Zborovanje kmet. obč. društva.) Dne 26. marca se je vršilo pri nas zborovanje obč. zastopstva kmetijske zbornice, na katerem je praktičen sadjar iz Škofjega dvora predaval o negovanju sadja. Predavanje je bilo res praktično in dobro, tako da so kmetje sledili z zanimanjem, v kolikor so mogli. V razgovoru so stavili nekatera vprašanja slovensko, ki jih je govornik tudi slovensko pojasnjeval, dokler ni začel ugovarjati nek nemški naseljenec, češ da bi tudi on rad razumel. Govornik se je uklonil in nadaljeval samo nemško. Ta slučaj kaže potrebo, naj se taka zborovanja delijo po jeziku: za Slovence slovenska predavanja, za Nemce nemška. Če že priseljen Nemec, ki se še ogrel ni na naši zemlji, more zahtevati nemško predavanje, s tem večjo pravico zahtevamo slovenski kmetje, ki že nad tisoč let obdelujemo svojo domačo zemljo, da se nam nudi gospodarski pouk v domačem jeziku.

Šmihel. (Smrt.) Težko smo se ločili kar od dveh mladih. Po daljši bolezni je umrla ga. Pavla Markovskya. Dan poprej ji je umrl njen enoletni otrok na Dunaju. Hitro se je razdrla mlada družina! Isti dan smo pokopali Karla Lušnig, mladega fanta, doma iz Št. Lipša. Fantje-pevci iz Št. Lipša so ga spremili in mu

zapeli. Nam pa je bilo hudo, ker smo izgubili mlado življenje. Potolažili smo se ob misli, da je s smrtjo dopolnil svoje življensko delo.

Drobiž. Za policijskega viceprezidenta v državi je imenovan dr. Mihael Skubl, rodom Slovenec iz Pliberka. — Ustavno sodišče je v nekem nedavnem občinskem procesu razsodilo, da izgubijo občinski odborniki, ki se izselijo iz občine, v kateri so bili voljeni, svoj obč. mandat. — Dne 2. aprila je koroška Landsmannschaft razdelila v Celovcu 91 častnih diplom družinam, ki so nad 100 let na isti kmetiji. Pri seznamu teh počaščenih družin je zanimivo, da jih je dobra polovica slovenskih. — 24 letni slikarski pomočnik Filip Umele iz Malošč je ukradel natakari Mariji Lepušič gotovine in blaga v skupni vrednosti 80 S in bil zaraditega pogojno kaznovan na 6 tednov strogega zopora. — V župni cerkvi v Železni Kapli je počil veliki zvon. — V Škofičah je umrl posestnik Matija Jaritz. — V Lobniku pri Železni Kapli je umrl stari Golarjev oče v starosti 68 let. — V Dravi pri Velikovcu so našli 40—45 letnega neznanega utopljenca. Pri sebi je imel vozovnico Celovec—Tinje.

NAŠA PROSVETA

Vzor deklet.

Ni izključno fantovska naloga opazovati današnji svet in njegovo bolezen ter iskati zdravilnega zelišča, da bi se povrnila moč in življenje polno zdravja. Bolj in bolj spoznava človeštvo izredno veliki pomen žene, matere in dekleta pri obnovi sodobnega sveta. Materski in dekliški dan naj bi pokazala nam vsem ženo kot važno sodelavko pri postavljanju trdnih temeljev lepše bodočnosti. Da „žena temelje treh voglov slovenske domačije podpira“ ta stari naš pregovor velja tudi v velikem za našo veliko slovensko domačijo vsega naroda in za vse delo človeštva. Zavedati bi se pač morali, da brez resnega sodelovanja žene ne bomo dočakali lepših dni. Seveda ne obstoja njeno delo v velikopoteznih načrtih, v zunanjem vladanju in gospodarjenju, njena moč je bolj v podrobnem delu, v tistem trpljenju in veliki ljubezni. Tudi poklic današnje žene in današnjega dekleta ni toliko v zunanem nastopanju in vladanju, marveč v delu in skrbi za izpopolnjenje in preobrazbo svoje notranjosti. Le deklet s plemenitim srcem in lepo dušo zmore vse sile in zmožnosti uspešno posvetiti družini, njeni vzgoji in obnovi v duhu Kristusovem.

Z ozirom na težko nalogo, ki jo mora rešiti sodobna žena, raste živa potreba in močan klic po velikih ženah in plemenitih dekletih. S svojim lepim značajem in dovršeno osebnostjo bodo ozdravljale bolno človeštvo, reševale, vzgajale in obnavljale ga v novem duhu. Značajnih žena in deklet nam je treba, to spoznaj se je rodilo v fantih, zbranih na zadnjem voditeljskem tečaju.

Daleč na jugu počiva komaj nekaj tednov mlada sestra Avgusta. V naših dolinah je rastla. Kakor naše planine in gore v jasnih potezah in dovršenih oblikah stoji pred nami

in nas vabi in dviga s svojim izrazitim značajem.

Njeno življensko delo naj bi bilo posvečeno kmečkim dekletom. Šolala se je kot edino dekle na srednji kmetijski šoli. To njeno življenje med fanti je dalo njeni notranjosti nekaj odločnega, izrazitega in resnega ter je čistilo njen značaj vse škodljive sentimentalnosti. Tako je dvigala in vplivala s svojo močno osebnostjo na vsakogar, ki jo je v življenju srečal. Njen notranji mir, ki ga nobena stvar ni mogla motiti, se je razodeval v zrelih mislih, treznih besedah in odločnih dejanjih. Njen jasni duh jo je vodil vedno po zlati srednji poti in jo obvaroval nepremišljenih korakov.

Nemalo je presenetila njena odločitev za samostansko življenje, ko so bili vendar njeni načrti čisto drugačni. Pa tudi s tem korakom je samo potrdila svoj odločni značaj in močno osebnost. Hotela je biti vsa božja, da bi se v tihi odpovedi samostanskega življenja tem lažje vso posvetila izobrazbi kmečkih deklet. Hitri odhod v večni, božji mir, katerega je v zadnjih časih prav posebno uživala, je prekrižal vse človeške načrte.

Vam, koroška dekleta, naj bo mlada sestra Avgusta s svojim izrazitim, vzvišenim značajem kakor jasen vrh naših gora, ki vabi in dviga iz nižine v sončne višine!

Borovlje. (Društvo slov. diletatov) priredi na velikonočni pondeljek ob 3. uri pop. pri Cingelcu na Trati pevski koncert. Na sporedu je tudi enodejanka s petjem „Pevska vaja kvarteta »Mili slavčki«, ki se podaja prvič na Koroškem. Tudi mala Milka je obljubila, da nastopi z mladim Francelnom v duetnem spevu.

Št. III. (Združeni pevski zbori Št. IIj—Loga ves—Bilčovs) nastopijo na velikonočni pondeljek ob 3. uri pop. v dvorani Lederhasove gostilne na pevskem koncertu. Predvaja se neznane, prav originalne narodne pesmi. Vmes kratek nagovor. Čisti dobiček je namenjen za Marijino cerkev na Humcu.

Kazaze (Razstava in zaključna prireditev) kmetijsko-gospodinjstva tečaja se vrši na belo nedeljo dne 23. t. m. Razstava se otvori ob 8. uri zjutraj in traja do 6. ure zvečer. Popoldne ob 2. uri se vrši istotam v župnišču prireditev igre „Bele vrtnice“, nastop domačega fantovskega in dekliskega zbor, govor, več kupletov i. dr. Vabljeni!

Prireditve: Velikonočni pondeljek: ob 1/2. uri urpizori društvo v Železni Kapli pri Dominiku narodno igro „Divji lovec“. Sodeluje domači zbor. Dekliški odsek napravi isti dan razstavo ročnih del. — Ob 1/2. uri priredi igro „Divji lovec“ tudi „Planina“ v Selah, med odmori nastopi novorojeni pevski zbor z domačimi pesmimi. — **Društvo v Pliberku** nastopi ob 3. uri v Breznikovi dvorani z igro „Pri kapelici“. — Opozarjamo še na pevski koncert borovelskih pevcev ob 3. uri pri Cingelcu in na nastop obdravskih pevcev v Št. Ilju! — Na belo nedeljo priredi pevski zbor v Št. Lenartu pri sedmih studencih ob 3. uri pop. v gostilni pri Jurču skupno z brnškimi pevci pevski koncert. Na sporedu so narodne pesmi in dva kupleta (Župan in Naš maček). Dobiček bo služil nabavi zvona pri naši Gospej. — Na velikonočni pondeljek uprizorijo igralci iz Kostanj v Dobu pri Loga vasi Drabosnjakovo „Trpljenje Kristusovo“.

GOSPODARSKI VESTNIK

Kakšna sadna drevesca naj sadimo. Ni vseeno, kakšna drevesca si nabavimo. Navadno se pri naročilih razveselimo velikih, bohotnih drevesc. To veselje pa ni vedno upravičeno. Čim bolj pogoje ima drevesce v drevesnici, tem bujnejše raste. Drevesce, ki ima bujno rast, ni tako trdno. Les takega drevesca je nekako redek in zato podvržen pozebi. Dokazala je to predvsem zima leta 1929/30. Spomladi leta 1930 me je povabil mlad kmet, ki je naročil večje število jabolčnih drevesc, da mu pomagam in pokazem pri sajenju. Bila so krasna drevesca s

krepkimi debelci in kronske veje po pol metra dolge. Prirežem jim krono. Ker je bila dotična vrsta za naše kraje primerna, sem si odrezke shranil kot čepice, čeravno sem opazil, da kambij (rastoči živi del kože) ne kaže zdrave barve. Cepil sem okolišanom s temi cepiči starejše jablane neprimernih vrst. Niti en cepič se ni prijel, pa tudi drevesca, od katerih sem imel cepiče, se niso prijela. Pri poznejšem pregledovanju se je dalo ugotoviti, da so drevesca pozebla. Dotičnik je sprejel nato v jeseni na zahtevo druga drevesca. Zato si je treba zapomniti: kot uspeva pri nas najbolj žito domače vrste, uspevajo v naših krajih tudi najbolj domača sadna drevesca. S čim slabše zemlje pridejo, tem bolje uspevajo v naših sadovnjakih. Leta 1920 sem sprejel iz gospodarske zadruga pri Kamniku večje število drevesc. Bila so zakrnjena, obraščena z lišajem, brez krone. Takoj prvo leto po zasaditvi so se začela dobro razvijati in sedaj donajajo obilo sadu. Zakaj: ker so bila iz slabše zemlje presajena na boljše. Zato ne pozabimo: v rodovitni in obilo gnojeni zemlji rastoča bujna drevesca so zelo občutljiva za pozebo, čim

jim slabša zemlja odteguje potrebno hrano. Prva leta po presaditvi navadno sploh ne rastejo. Radi obilega listja, mogočne krone izhlapi veliko vode in ob suhi peščenini drevesce zamira. Pri nakupu drevesc ne smemo torej gledati toliko na velikost kot na jamstvo uspeha po saditvi. Previdni sadjarji zahtevajo od drevesničarjev, da jim jamčijo za prvo leto, da se drevesca ne posuše in ne pozebejo. Drevesce, ki ga kupimo z denarjem, bodi naprej življenja zmožno.

M. A.
Celovski trg 6. aprila: Pšenica 33—34, rž 23—25, ječmen 17—20, oves 16—17, ajda 22—23, koroza 15—19, sladko seno 10—12, kislo 8, slama 8. — Grah 0.80—1.20; leča 0.80—1.20; rudeči bob 40—50; krompir 14—15; zelje 40; goveja mast 5.00—6.00; sirovo maslo 3.60—5.20; prekajena slanina 4.—; svinjska mast 2.40—2.80; smetana 2.40—4.00; mleko 36—40; jajca 9—10; kokoši 3—5. Drva trda, kratka 5.00—6.00, mehka 4.00—4.50.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Stavbni krediti,

odkup hipotek, krediti za nakup in razširitev kmetij itd. Nizke obresti. Ugodno odplačevanje v obrokih.

Bausparkasse "Austria",

Wien I., Wallnerstrasse 4.

Na željo brezplačen obisk našega tamošnjega zastopnika. 70

Barometer!

Samo še ta mesec cenj. čitateljem na razpolago proti povrnitvi stroškov 75 grošev na upravo lista. 74

Sveče

za prvo sv. obhajilo s slovenskim napisom se dobe najcenejše v trgovini **Franz Sieberth**, Stauderhaus, v bližini cerkve sv. Duha v Celovcu.

76

Dolgoročne kredite

za razdolžitve, nakup strojev, motornih koles, plemenske živine itd., ustvaritev eksistence, za balo. Nizke obresti, ugodno odplačevanje v obrokih.

„Omnia“, Wien I., Wallnerstrasse 4.

Na željo Vas brezplačno obišče naš tamošnji zastopnik. 69

Cenena velikonočna prodaja!

Strmeče nizke cene za kvalitativno blago. Največja izbira.

Otroške jopice	od S	2'90
štajerske hlače za fante	S	1'70
öztalske jopice za fante	S	3'90
volneni športni jopiči za fante „	S	5'90
modne jopice za moške	S	7'90
pristine usnjene hlače	S	12'50
moške usnjene hlače	S	19'50, S 17'50
moške vložene srajce	S	2'40
deške srajce	od S	1'50
otroške nogavice	„ S	—'40

Perilo, blago in obleke v največji izbiri.

Ako pokažete v trgovini ta oglas, dobite 5 odstotkov popusta.

Trgovina MAX FRIEDLÄNDER
CELOVEC, Pernhartg. 1, vogal 73
Novega trga.

Poceni denar

za kmete, hišne posestnike, nameščence in zasebnike.

Tudi stavbni in hipotekarni krediti. Tekoče izplačevanje se da dokazati. Kratka doba čakanja. Pojasnila daje zastoj: Zwecksparverb nd „Hilfe“, reg. Genossenschaft m. b. H., Wien, poslovalnica za Koroško: Ferd. Trost, Villach, Burgenlandstrasse 26. 55

Vabilo
na

30. letni redni občni zbor

Posojilnice v Hodišah, registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši v **nedeljo, dne 23. aprila 1933 ob pol 3. uri popoldne v Domu sv. Jožefa v Hodišah.**

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1932.
3. Določitev glede čistega dobička.
4. Določitev obrestne mere za leto 1933.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vse člane vabi 71 načelstvo.

Vabilo
na

redni letni občni zbor

posojilnice „Hranilno in posojilno društvo v Celovcu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“, ki se vrši v **četrtak, dne 27. aprila 1933 ob 10. uri dopoldne v posojilničnem prostoru, Pavličeva ulica 7, v Celovcu.**

Dnevni red:

1. Poročilo o reviziji.
2. Poročilo o letnem računu.
3. Volitev odbornikov in nadzornikov.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi 72 načelstvo.

Vabilo
na

42. redni letni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Velikovcu, registrovane zadruga z neomejeno zavezo“, ki se vrši v **sredo dne 19. aprila 1933 ob 11. uri v lastnih pisarniških prostorih v Velikovcu.**

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Revizijsko poročilo.
3. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1932.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi načelstvo.

Ako ob določenih uri ni zadostno število zadrugnikov navzočih, se vrši eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je pri vsakem številu navzočih in zastopanih zadrugnikov sklepčen. 75